

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, September 17-dikén 1819.

Nagy Britannia.

Summázat az Anglus levelekből:

— A' Walesi Hercegné, kiról azt ir-
tuk vala, hogy talám a' Régens Princz-
tól való elválasztási pernek folytatásáért, vagy
akármelley egyéb okért, Londonba szán-
dékzik, szándékát letette, mellyet ki le-
het abból hozni, hogy éppen mostanság
tiz lóra való készületet (hámat 's egye-
bet) vitetett Londonból Olasz Országba.

Hunt Manchesterben Aug. 26-di-
kán, hosszas kikérdeztes után, mely-
ből a' Birák semmi vádolási új okot ki-
nem hozhattak, ~~azaz találatot nem kén-
lenni~~, hogy, tsak mint *Conspirálásért*
való bünös, úgy indittassék per ellene,
melyhezképezt Zállogpénznek letétele
vagy kezességállitás mellett, ki mehet a'
fogházbol. A' mi ezen szót, *Conspi-
ratio*, illeti, e' nem azt teszi az Anglu-
soknál a' mit nállunk az öszszes kü-
vés, hanem tsak több személyeknek bi-
zonyos célzással való és a' törvényekkel
ellenkező öszszetsatolódását. Tehát meg-
mondották neki a' Birák, hogy 1000 font
Sterling Zállogért szabadon kibotsáttatik.
A' más ket fő Reformálók, kik véle egy-
gyütt fogattattak-el, *Johnson és Moor-
house*, 's a' kik éppen ily bünért vádoltat-
nak, öt öt száz font Sterlingekek tartoztak,
mint Zállogot letenni, a' kik ezen sum-
mát azonnal le is tették, 's a' fogházból
kimenyén, az utszán öszszegyülekezett
sokaság által véghetetlen örvendezéssel
fogadtattak, kivált *Johnson*, a' kit

gyözedelmi örvendezéssel a' vállokra
vitték-ki a' sokaság között a' barátjai.
Hunt; pedig kiért nem tétethettek azon-
nal le a' 1000 font Sterlingekek, hét tár-
saival egygyütt a' Lancasteri kastély-
ba vitetett fogságra, a' hova való elvitet-
tetése néki is nevezetes volt, minthogy
véghetetlen sokaság kísérté-el örvendéz-
kiáltozással, és még nagyobb pompával,
mint Aug. 9-dikén Manchesterbe bekiser-
tetett volt. Hogy Hunt ne úgy vádoltassék
mint Felségáruló, hanem tsak, mint *Con-
spirator*, erről Londonból ment a' ren-
delés Manchesterbe a' Magistratushoz.
~~az a' kiterjedésnek oly sok ember 's~~
oly nagy zugás volt a' törvényes szálá-
ban, hogy Hunt maga néhány versben
kérte az ítélőszéket, hogy tsináljon tse-
dességet, mert ő nem hallhatja az elejé-
be tétetődő kérdéseket. A' tanúkhöz, kik
Hunt ellen előállítottak néhányszor akart
ő maga is holmi kérdéseket intézni, ha-
nem ezeknek meg volt parantsolva, hogy
semmit ne feleljenek neki. A' tanúknak
kikérdeztesése után ily beszédet intézett
Hunt az ítélőszékhez: —

„Ezen tanuk, úgy mond, egymásnak
ellentmondanak. Nemelyek közzülök tsép-
lő rudakkal és katonai rendel, mások min-
den rend és rudak nélkül láttak a' Refor-
málókat a' gyülesen megjelenni. Abban,
hogy senkit meg nem bántottak, minden
bizonyágtételek megegyeznek. Miként
eshetik még is, hogy mi ily keményen
fenyitődünk?, Mar 11 napja, hogy fog-
házban ülünk; engem' egész Anglia előtt

árulónak lenni állítottak; most már özszeesküvéssel vádolnak; pedig azon személyeket, kik mint bűnös tarsaim fellem ide szembe állítottak, nagyobbadon ma láttam legelőbb, 's azt különösen megcsilltettem magam felől, hogy én az oly népgyűléseknek, mint a' milyen a' Birminghami volt, a' hol tudniillik a' választási jussal nem bíró nép magának Parlamentumi képviselőt akart választani, magamat sokszor ellenem szegeztem, tudván, hogy a' Régens Princznek ezeránt minap kiadatott Nyilatkoztatásában, ezen választásnak módja a' törvényekkel ellenkezőnek lenni kihirdettetett. Ellenben az oly népgyűléseket, melyekben a' Ministerek, azért, hogy a' nép' kériórasait el nem fogadják, gyaláztatnak 's a' melyekben oly kérelmek készítettnek a' Princzhez, hogy a' nép és thronus között való nagy távolságnak kissebbítettését eszközölje, nem tartom a' törvényekkel ellenkezőnek lenni, 's ezekből még eddig bünt soha se is tsináltak. Azon szomorú resultatumokról való gondolataimat, melyek a' mi utóbbi gyűlésünknek elszélesztetéséből következtek, itt most ki nem nyilatkoztatom, de kéntelen vagyok meghívni Uraságtokat, hogy gondolják-meg, hogy az Ország pezsgés' (felzendülés) állapotjában van. 'S Uraságtok még a' meghasonlás' almáját is a' nép közzé akarjátok-e vetni?" — Ezen szavak után az egygyik Senátor felszollalván megdorgálta Huntot, azt mondván néki, hogy, illetlenséget tselekszik, a' midőn a' maga itelő Birájit fenyegeti vagy meg akarja ijeszteni; holott külömben se' éri-el célját, mert ezek esmerik kötelességeiket 's teljesítik azokat, ha mindjárt az Országban tiz annyi zendülés volna is mint most van. — Pearson nevű Prokurátor is jelen volt mint a' Hunt' mentője, a' kit ő néhány izben figyelmetessé tett, hogy némelly dolgokat, melyek a' ki-

kérdeztetésközben előfordultak, jegyezzen-fel.

A' Ministeri Kurirnak, kik ezen Reformáló gyűlések ellen nagyon feveseuni szokott, néhány levelei, Manchesterben a' nagy piatzon mindeneknek szemelattára megégettetvén, azoknak névva, mint a' gonosztévők és önn' gyilkosok holt testeikkel történni szokott, az Országút mellé ásatott-be. — Ezen jeles Ujságot a' Kurir maga hirdette-ki magaról.

* * *

A' Manchesterből érkezett újabb tudósítások szerint Huntért letették az 1000 font Sterlingekből álló zálogpénzt, melly után ő a' fogságból kibocsáttatván, diadalmaskodva vissza-tert Manchesterbe, 's oda való bemenetelét Aug. 30-dikán nagy pompával tartotta volna, ha az első éppen déltájban, mikor őtet a' sokaság várta, meg nem engedte, 's a' sokaságot széllyel nem kergette volna: A' szekere elöl lovát kifogattatván, lovatáhb 2 vagy 3 száz izmos emberek vonták, a' melyben Huntal egygyütt Knight nevű barátja ült. Előtte Chapman lovaglott. A' második szekérben Wolseley és Johnson ültek. A' harmadikban Huntnak egy inasa ült egyedül. Manchesterben nem állapodtak meg a' Reformáló Urak, hanem tsak pompásan által hajtatván rajta, Johnsonnak Smedley nevű árendajószágán szállottak-meg, a' hova 2 vagy 3 ezer emberek kísérték-el őket.

Hunt egy irást tétetett az újságokban közönségessé, melyben keservesen panaszkodik a' Manchesteri Magistrátusnak keménysége ellen, azt mondván, hogy az ítéletnek kimondódása után az ő Lancasterbe lett vitettelése előtt még tsak egy fertály óranyi várakozásra való időt se' engedett néki, hogy a' zálogpénzt akkor mindjárt megszerezhetne volna. Ezt pedig tsak azért tselekedte ezen

Magistrátus, hogy ötöt (Huntot), ha mindjárt csak néhány órányi időre is, egygyik fogházból a másba hurczoltatassa.

Hunt útját minden órán Londonba venni, s a' Westminsterben Sept. 2-dikán tartandó nagy népgyűlésen jelen lenni szándékoszt. — Az ő magaviseletét a' Manchesteri Magistratus előtt véghez ment kikérdéztetés alatt úgy írják le, mint nagy ditséretreméltót. Semmi félelmeskedést nem nyilatkoztatott. Öltözete tisztességes volt, mellyért nagyon kültszett a' több rongyos Reformálók között. A' tanuknak azért tiltotta meg az itélőszék, hogy a' Hunt' kérdéseire ne feleljenek, hogy oly ügyesen forgatta őket, hogy kültömbben zűrtávarba keverődhettek volna. Még neveiket is kérdezte a' tanuknak, mondván, hogy azért tselelték, hogy ha hazudnak, és ő még is ártatlan-nan találta, későbbre megperelhesse őket.

A' Manchesteriek nagyon kapnak az alkalmatosság szerént való irásokokon. Most a' Peterlooi Mészárszék nevű irás van sajtó alatt. Ezt oly nagyon várták, hogy a' nyomtató minden óránként egy - egy Bülletint kéntelenített kiadni, arról, hogy már mennyire haladott a' munka. Ez a' Peterlooi nevezet a' Watterloójétől veszi magát hasonlatosság szerént. Említettük, hogy a' Manchesteri Polgárkatonaság ezt a' Manchesteri viadalt a' maga Watterloójának nevezte. Innét azok, kik ezen katonaságnak nem barátjai, sértésnek okáért Peterloot tsináltak, azért, hogy valamint a' tudva lévő nagy ütközött Watterloóinak tsak azért neveztetett, hogy Watterloónál történt, úgy ez a' Manchesteri Mészárszék Peterloónak neveztetetik, azért, hogy a' Péter temploma mellett történt.

Spanyol Ország.

A' Frantzia újságokban ily tudósítás található Madridból Augustus' 23-dikáról: — „Ferdinandus Király meghatározott módon megtagadta a' Floridáknak általengedését illető Kötést. A' kitesértetésre határozottatva volt nap tegnap (22-dikben) telt-el; a' Spanyol Kabinét ily választ adott a' Madridban lévő Amerikai Ministernek, hogy ő Felsege oly környüállások között van helyeztetve, hogy kéntelenítettik a' Kötésnek némely czikelyeire nézve még további tudósittatásokat várni, a' mellyekre nézve valakit nem soká' útnak fog indítani Washington felé.

Madridban ismét sok emberfogdosások történtek; kik közül némelyek számkivetésbe küldettek, miért? nem tudatik. Az előbbeni Hadiminister leánya, ki, mint a' Királynénál lévő Fő Udvari asszony úgy szolgált az Udvarnál, parámsítottat lapott, hogy az Udvarból távozzék-el.

Nem régen, azt beszélték a' Frantzia levelek, hogy Madridban egy fiatal Prokurátort a' Nyomozószerék tömlöczébe vitték volna, azért, hogy egy kértő levélre aláírásokat gyűjtögetett, melly a' Királyhoz lévén intéztetve, ő Felsege arra emlékeztetett általa, de igen tisztességesen, hogy a' Constituzió eránt tett ígértét teljesítse. A' későbbi Frantzia újságok most úgy igazítják meg elsőbbi beszédjeket, hogy az említett Prokurátor eltűnt ugyan Madridból, de nem vitetett a' Nyomozószerék tömlöczébe, hanem vagy elrejtette, vagy pedig a' Melchior haramia seregéhez vette magát.

A' Spanyol Országi ifjú Királyné, a' ki most folytatja útját Dresdából Madrid felé, Sept. 7-dikén Heidelbergán útozott által. További útiplanuma Straszburgon.

Lyonon, és Bayonnén által volt elintéztelve. —

A' Madridi és Dresdai Udvarok között eddig volt 's most ismét megújított rokonságról ezt jegyzik-meg: VII-dik *Ferdinandus* Király Szakszoniai Királyi Házból való Princzaszszonynak unokája; a' Nagyannya, a' III-dik Károly' felesége, a' III-dik Augustus Lengyel Király és Szakszoniai Választó Fejedelem' leánya volt, kinek Unokája a' most Madrid felé útozó ifjú Királyné, a' ki 1803-ban December 6-dikán született.

Frantzia Ország.

Augustus' 31-dikén egy nevezetes rágalmazási per fordult elé a' Párisi Esküdtek' ítélőszéke előtt. A' per egy *Crawfurd* nevű Anglus Urat illet, kiről a' mondatiattván, hogy atya' testvérét az öreg *Crawfurdot* halála óráján néki szegzett pistolyal kényszerítette volna arra, hogy ötöt hátramaradandó jószágai-ban Majorátusi Urrá nevezze, ő ezért azok ellen, kik rolla ezt vallják, rágalmazási pert indított. A' kiket vádol, ezek: *Crawfurdné* a' Felperesnek egy anyánénnye, Herczeg *Grammont*, 's *Orsay* és *Sourdis* nevű *Marquis*nek. Ezek, annak megbizonyítására, hogy ők igazat, és nem rágalmazást beszéltek, a' nevezett öreg haldokló *Crawfurdnak* tselédeit vonatták kérdésre, kik azt vallják: hogy a' midőn tavaly Decemberben az öreg *Crawfurd* beteg volt, az ő unokaölte, kinek az öreg' házába való megjelenés meg volt tiltva, felhuzott sarkányos pistolyal, mellyel az ajtónállóra, az ajtónállónéra, 's a' több tselédekre irányzott, magának a' bemenetelre erőszakkal utat nyitott. A' Párisban találta régi Nemesség közzül talám egy se' volt hátra, kiket *Crawfurd* ezen első ülésre, mint bizonyságokat, meg nem hívatott volna. Már valósággal megjelen-

tek vala, mint tanuk, *Escars*, *Damas*, *Armand*, *Polignac*, *Serent*, *Havré*, *Laforce*, *Duras*, *La Chartre*, *Luxenburg*, *Aumont*, 's *Mouchy* *Hertzegek* 's *Hertzenék*, sok *Grófok* és *Grófnék*, *Marquisek* és *Marquis*nek, 's *Galignani* nevű könyváros. Azonban mindenik úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy egygyik se' hallott semmit. *Crawfurd* ekkor oly fogással kezdett élni, hogy halaszszák-él az ülést 8 napig, mert néki meg *Angouleme* Kir. *Hertzeget*, *Talleyrand* *Hertzeget*, 's *Minister Decazest* is meg kell hívni, mint tanukat. Az ítélőszék azt mondotta, hogy ily sok fő embereket, kik már öszszegyültek volt, hijába oda fásasztani nem lehet 's hozzá akart fogni a' perfolytatásához, 's minthogy *Crawfurd* nak *Prokurátora* se volt, azt is akart néki maga rendelni. *Crawfurd* ellenben lármázni és protestálni kezdett, hogy az igazságot meg akarják tőle tagadni — ki akart a' szalából menni, hanem a' nézők' eleibe állottak — ő azonban a' székeket fére tasztiván, a' szalából *mír nichts dir nichts* elillantott, 's az egész bírói sereget mindenestől fogva oda hagyta, melly után az ítélőszék azt határozta, hogy Sept. 7-dikén még egy ülést tartson, hogy, ha az Anglus Urnak tettezni fog, akkor a' *Prokurátorával* egygyütt megjelenhessen 's ülgát eligazíthassa, 's ne mondhassa, hogy nem akarják néki az igazságot kiszolgáltatni.

A' *Paracleti* *Klastromnak* egy régi gyontató papja meghalálozván, a' *Heloise* könyörgéses könyvét, mellyet *Abälard* a' maga tulajdon kezeivel írt-le, a' *Verduni* Könyvesháznak, a' *Heloise* ércztükkrét pedig az ő unoka hűgának *Godi* nevű hajadonnak hagyta.

A' *Bavariai* Közönséges Ujságban ily cikkelyt olvasunk: A' *Londoni Times* nevű Ujság' Párisi levelezője ekképpen szolla egygyik utóbbi tudósításában: —

„Nallunk nem tartatnak 70,000 emberekből álló népgyűlések, hogy az Ország-lást reformálják; a' választó jussal nem bíró emberek nem gyűlkeznek éjfélenként össze, hogy katonai gyakorlásokat tartsanak: és én még se vagyok bizonyos azeránt, hogy a' mi dolgainknak bölts folyása, melynek mostani boldogságunkat köszönnyük, sokáig így tarthasson. Frantzia Ország két heves részrehajlásokra van oszolva, mellyek a' gorombaságig használják egymásnak gyűlölségét mindenütt a' hol csak módját látják. E' bizonyos nemű előjátéka annak a' Drámának, mellyet ők eljádzani akarnak. Isten tudja, hogy lesz vége mind ezeknek. Egy történet, szerentsétlenségnek örvényébe taszithatja Frantzia Országot. Én érzem, hogy ennek sorsa egy ember életének terjedésétől van felfüggesztetve....“ (Minihogy ezen tudósításról úgy nélt a' tudósabb közönség, hogy ezt a' Státustanátsnak Lagarde nevű Auditora irta volna a' Timeshez, tehát közönségesen kihirdettette *Lagarde*, hogy ő nem irta, 's azt is kinyilatkoztatta, hogy ő nem az a' Lagarde, ki a' régi 'Direktorium' titkokója volt).

Egy Párisi újságban az erősítettik, hogy a' Floridák' általengedetetését illető Aktának első következése hadakozás, a' másik pedig a' fog lenni, hogy e' mit az Északi Amerikai egygyesült Státusok eddig csak titkon tselekedtek, tudniillik, hogy a' Déli Amerikai elpártolt Spanyol tartományokat segittsek, ennekutánna nyilvánosságosan fogják tselekedni. Ugyan ezen Újság erősíti ezt is, hogy Frantzia Országnak a' Római Udyarral való alkudozásai az Egyházi dolgokra nézve egészen és tökéletesen eligazítottak.

Német Ország.

Berlinből Sept. 4-dikéről czekek írják a' Kavariai közönséges Újságban: —

A' titkos vizsgálódások folyamata, melly az elfogattatott emberekkel 's elvett irásokkal tétetetik, egy időtől fogva, mint látszik, fontosabb ábrázatot vett fel. Mint mondják, nagyon mélyen be kezdetek a' dologba bocsátkozni, úgy, hogy egész az eredeti pontra vissza menvén, még az 1807-dik esztendő béli környülállások is figyelemre vétetnek. — A' Király egy különös Biztosságot nevezett-ki törvényes és katonai emberekből, melyre azt bízta, hogy tegyen vizsgálódásokat azon 35 személyek ellen, a' kik, mint mi is említettük volt, Jahnra nézve, oly bizonyosságot tettek 's hirdettek volt ki a' külső Újságlevelekben, mellyek által azon hivatal szerént való és a' Berlieni Státusújságban is hivatal szerént kihirdettetett vádolásokat, Jahnra nézve kétségbe hozták. Még van parantsolva ezen Biztosságnak, hogy mihelyest az 53 aláírások között a' Pruszeziai tisztviselők közül valamelyiknek nevére reá találjanak, azt a' Király' szolgálatjából azonnal bocsásák-el. Mondják, hogy ezen aláírásoknak összegyűjtöttetése mesterkedések által eszközöltetett volna. —

„A' Pruszeziai Constituziónak már a' Király által is megerősítettett előrajzolatai, további kidolgoztatás végett egy titkos Biztosságnak adattak által, melynek tagjai ezek: *Scukmann* és *Humboldt* Ministerek, 's *Ancillon* és *Eichhorn* Titkostanátsosok.

Az a' tudósítás, mellyet maga a' Berlieni Státusújság is kihirdetett vala, hogy tudniillik a' *Naumburgi* Újságot a' Király megtiltotta volna, csak cnyiben valóságosult-meg, hogy a' Berlieni Politziai Ministérium ugyan ezen Újságnak megtiltatását kimondotta vala: hanem a' *Mersburgi* Kormánysekk ezen, éppen az *execution* kezdődő perit, ehképpen végrehajtani nem akartván, az Újságnak további járását megengedte.

Ujabb Ujságok.

London. — Sept. 2-dikán valósággal véghez ment Westminsterben az előre kihirdetett népgyűlés. A nép 12 óratájban kezdte összejülegezni. A tolongva odanyomuló sokaság véghetetlen volt. Az úgynevezett 200 személyekből álló Biztosság, melly mind ezeket a Reformálási mozgásokat kormányozza, nagy pompával léptetett fel a' piatzra. A' tagok közt *Watson* és *Preston* szemléltettek mint nevezetesebbek. Két zászlót vittek a' Biztosság előtt, melyeknek egyikükén ezen szavak: Békesség és Jó-akarát, a' másikon, Közönséges Választási Jus, olvastattak. A' nép azonközben meg nem szünt tolongva gyűlni a' piatzra 's mint az ár víz úgy folyani, mind addig, míg végre oda több teljességgel nem térvén, az oda vivó utszákon egymás hátán akadtak-maga-

Végezetre *Burdett*, az Elölülő, felállván beszédet intézett a' néphez, melyben először ezen 's a' több efféle gyűléseknek czélját adta elő; azután arról tudósította a' közönséget, hogy ezen gyűlésnek tartására a' Magistratus nem adott engedelmet. Itt, úgy mond *Burdett*, nem valamely magános résznek, hanem az egész népnek ügyéről, arról a' nagy és örökké tartó jusról van szó, hogy ő (a' nép) szabadon összejülegezhessék 's a' maga ügyes bajos dolgai felett tanáskozhassék. Ezen jus eránt egy értelmében yagynak Angliában a' Whigsek, Torrysök, Reformálók, egy szóval mindenek, és minden Anglus kész arra, hogy életét ezen jusért feláldozza. — Szavait nagy és közönséges helybehagyással halgatta a' nép, nevezetesen e' következőket: — „A' népnek ezen jussa régibb minden Politikai intézeteknél. Eljött az idő, hogy meghatározassék, hogy a' mi Országlá-

sunk, *Törvényes Országlás* akar-e lenni, vagy pedig önn'-kény szerént való erőltetű Uraság“ — Beszélt a' Manchesteri gyűlésről is, megmutatni iparkodván, hogy azon gyűlésnek széllyelkergettetése 's *Hunt*-nak elfogattatása törvénytelen tselekedetek voltak — és hogy a' Londoni Ministerialis Kurir, melly ezen tselekedeteket védelmezni, mint a' törvényeket megsértő Oltsárló irás úgy tartathatik, 's ellene pert kell azért indítani. — Felolvastatojt végezetre tizenkét jóvallásokat, 's ezeknek meghatározatásokat kívánta. A' gyűlés mind ezeket helybe is hagyta 's meghatározta. — Az Öreg Májor *Cartwright*hez, *Hobhouse*hez, és *Burdett*hez, mint a' nép jusainak és szabadságának oltalmazójához, köszönettelek határozottak.

A' Londonban lévő Persa Nagykövetnek is tetszett ezen népgyűlést megcsémélni. Hirtőben a' sokaság közt ment el, 's abból kikönyökölvén, köszönetet jobbra balra a' népnek, melyre ez Huzza! kiáltozással felelt. —

A' gyűlés 4 óratájban oszlott széllyel legkissebb rendtelenségnek előfordulása nélkül.

Liverpoolban Aug. 30-dikán, *Leedsben* 31-dikén hasonló népgyűlések tartattak, és mind itt mind ott legkissebb rendtelenség se fordult elé. Az elsőről azt a' nevezetést jegyzik-meg, hogy a' város legelőkelőbb polgárjai tartottak beszédeket. *William* nevű Oberster ült elől. A' gyűlés tsak valami 3000 emberből állott. Ezek kérelmet határozottak a' Régens Princzhez.

B é t s.

Itt tegnap felakasztottak egy 27 esztendősből Szeggyitást tanuló ifjat, azért, hogy egy embert gyilkosan megölvén, pénzétől megfosztott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

A Württembergi új Constitúciónak folytatása.

14. §. A' Királyi Személyviselő szint úgy mint a' Király köteles az Ország Constitúciónak megtartását a' Rendek előtt felfogadni. 15. §. A' Királyi Személyviselő szint olyan kiterjedésben gyakorolja az Uralkodó hatalmat, a' Constitúció értelme szerént, a' Királyi nevében, mint maga a' Király; mellyért is a' Királyi Személyviselővel szint azon öszszeköttetésben van a' titkos Tanáts, mint az uralkodó Királlyal. De a' Ráhgoknak felemelésébe, új Vitézi Rendeknek 's udvari Tisztségeknek állításokba a' Királyi Személyviselő nem ereszkedhetik, valamint a' titkos Tanátsnak egy Tagját is törvényes megismerés nélkül el nem bocsáthatja. Valamelly Constitutio pontnak a' K. Személyvisélet alatt esett változtatás csak annak tartásáig áll fen. Az Országra vissza szállott jószágok a' Személyviséleti Kormány ideje alatt senkinek sem adathatnak. 16. §. Ha a' Király a' még törvényes időt nem ért Koronaörökösnek neveléséről rendelést nem tenne, és azt a' titkos Tanátsnak tudtára nem adná, akkor a' leendő Királyt neveli az Anyja, hogy ha az nem élne, a' tyai ágon való Nagyanya; de a' Nevelőknek és Tanítóknak kinevezések csak a' Tutorsági-tanátsossal való értekezés mellett eshetik meg, ki is a' K. Személyviselő Elölülése alatt a' titkos Tanáts tagjai közzül választatik. A' nevelést illető külömbféle vélekedésekben a' dolgot a' Tutorságitanátsos dűti el, a' kire száll az Anya vagy Nagyanya halála után a' nevelés gondja is. 17. §. Megszűnik a' K. Személyvisélet, mihelyest a' Király a' törvényes időt elérí, vagy a' Magauralkodásnak akadályai elháríttatnak. 18. §. A' Királyi Ház Tag-

jainak a' Királlyal mint Familia Fejével 's magok közt való öszszeköttetések különs Házi törvényben határozatnak meg. — III. Rész. *A' Status polgárinak közönséges törvényes állapotjokról.* 19. §. Polgárijust ad részszerént a' születés, ha t. i. a' házaságban születetteknek Attyok, vagy azon kívül születetteknek Anyok polgári jussal bírnak; részszerént a' polgárok közzé való felvételés. A' Status szolgálatjára való felvételés is maga után vonja a' polgári just, de csak a' szolgálat idejéig. 20. §. A' hódolási esküvét minden született Württembergi polgár mindön a' 16 esztendőt bétöltötte, a' felvételés pedig felvételtetésekor tartozik letenni. 21. §. Minden Württembergi polgár egyenlő jussal bír, kivéven a' Constitutioiban világosan kifejeztetett kifogást, 's ugyan csak egyenlő Constitutioval egyező engedelmességgel tartozik. 22. §. Születése egy polgárt sem rekeszt ki a' hivatalokból. 23. §. A' hazaoaltalmazása és a' fogyverviselés közönséges kötelesség; az utolsó esetben egyedül a' szövetségi határozásokban és állandó törvényekben meghatározatott kifogásnak van helye. A' fogyverviselési jusról egy különs törvény fog bővebb meghatározást szolgálatni. 24. §. Minden polgárt bátorságba helyeztet a' Status, személyes szabadsága, lelkiismeret-gondolkozás-birtok-és kívándorlásbéli szabadsága eránt. 25. §. Az örökös jobbagyság végképpen eltöröltetik. 26. §. Rendes Bírója Széke elől elvonni, a' törvényben megállapított esetek és módok ellenére befogni és büntetni, 's háromszor 24 órán túl befogattatása felől bizonytalanságban tartani, senkit sem szabad. 27. §. A' Lelkiismeret szabadsága minden vallásbéli külömbség nélkül sérthetetlen. A' három Keresztyén felekezetek tellyes polgári jussokkal bírnak.

Más Keresztyén és nem Keresztyén hit-sorsosok pedig csak azon esetben részeltethetnek a' polgári jusokban, ha őket hitel ágazatai polgári kötelességeknek bétöltésekben nem akadályoztatják. 28. §. A' Könyvnyomtatás és könyvvarulás szabadsága, a' már megállapított 's jövőben is a' visszaélések ellen hozandó törvények megtartása mellett, egész kiterjedésében megmarad. 29. §. Mindennek van jussa hajlandósága szerént hivatalt vagy mesterséget választani, 's magát arra akár ben az Országban, akár azon kívül formálni, 's a' külső Pallérozóintézeteket a' törvényes sinórmérték szerént meglátogatni. 30. §. Senkit sem lehet kényszeríteni, hogy tulajdonáról 's más egyéb jussairól a' Státus széljaiért lemondjon, hanem ha a' titkos Tanátsban végződik el annak szükséges volta, 's azokért előre tökéletesen elégtétetik. Hogy ha pedig az elégtételbéli Summa felett a' felek nem tudnának megegyezni, 's a' Tulajdonos a' Kormányzék ítéletén meg nem nyugodnék, azon esetben a' rendes törvényutjára kerül a' dolog, azomban a' Kormányzék által határozott Summának haladék nélkül ki kell fizettetni. 31. §. Másokat ki rekesztő Kereskedő- vagy mesterségbéli privilegiumok csak a' törvény következtében, avagy a' Rendeknek tsupán egyes esetben tett meghatározásoknál fogva adattathatnak. Az Igazgatás magának fentartja a' hasznos találmányoknak tiz esztendeig másokat kirekesztő haszonvétellel való megjutalmaztatásokat. 32. §. Minden polgárnak sza-

bad kiköltözni az Országból a' nélkül, hogy azért új adót tartoznék fizetni, mi helyest az illető Tisztsegnél szándékát bejelentette, adósságit kifizette, kötelességeinek eleget tett, 's az eránt a' Statust elegendően megnyugtatta, hogy egy esztendő lefolyása alatt Királya és Hazája ellen nem fog szolgálni, 's ugyan annyi ideig az ő elköltözéséből származható kezesetekre nézve az Ország Törvényeinek áll. 33. §. Az kiköltözés maga után vonja az kiköltözöttre 's magával vitt hozzá tartozókra nézve a' polgári jus elvesztését. A' ki nem vándorlott gyermekeknek vagyoniok az Országban megtartatik. 34. §. A' ki polgári jussainak fentartása nélkül idegen Status szolgálatba áll, elesik azoktól. 35. §. A' ki más Tartományban választ állandó lakást, az, Württembergi polgári jussaiban csak Királyi engedelemmel és olly feltétel alatt maradhat meg, ha minden tekintetben eleget teszen az őtet illető polgári kötelességeknek.

(A' többi következik.)

Concursus Változtatás.

A' Pesti Királyi Universitás Orvosi Karának részéről hirdottetik, hogy a' Pathologia Gen. és Materia Medica Tanítószéknek megnyerésére a' folyó eszt. Oct. 9-dik napjára a' Pesti Universitás elejébe rendelt Concursus, ugyan e' folyó eszt. November 9-dik napjára halasztatott, a' midőn ezen Cathedra megnyerése végett valamint Pesten, úgy Bétsben is Concursus fog tartatni.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Sept. 14-dikén 249½ — 15-dikén 249½ — 16-dikén 250 — forintot.